
OBSAH

ÚVOD	13
POUŽITÉ ZKRATKY	17

ČÁST PRVNÍ INSTITUCIONÁLNÍ SYSTÉM EVROPSKÉ UNIE

Kapitola I – VÝVOJ EVROPSKÉ INTEGRACE	19
1 Poválečné ekonomické integrační aktivity	19
1.1 Založení Evropských společenství	19
1.1.1 Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO)	20
1.1.2 Evropské hospodářské společenství (EHS)	22
1.1.3 EURATOM	22
1.2 Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)	23
1.3 Evropský hospodářský prostor (EHP)	25
2 Politické integrační aktivity	25
2.1 Evropské obranné společenství (EOS)	25
2.2 Rada Evropy	26
2.3 Západoevropská unie (ZEU)	27
3 Rozšiřování a upevňování integrace	29
3.1 Širší politický kontext	29
3.2 Jednotný evropský akt	31
3.3 Schengenský systém	32
3.4 Smlouva o Evropské unii	32
3.5 Země střední a východní Evropy	34
Kapitola II – ORGÁNY A INSTITUCE UNIE	37
1 Funkční aspekty	37
2 Základní orgány Unie	39
2.1 Evropský parlament	40
2.2 Evropská rada	42
2.3 Rada	43
2.4 Evropská komise	47
2.5 Soudní dvůr EU	49
2.6 Evropská centrální banka	52
2.7 Účetní dvůr	52

3	Další instituce Unie	53
3.1	Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů	53
3.2	Evropská investiční banka	54
4	Evropský veřejný ochránce práv (ombudsman)	54

ČÁST DRUHÁ PRÁVO UNIE A JEHO PRAMENY

Kapitola III – PRÁVO UNIE	57
1 Pojem evropské právo	57
2 Lisabonská smlouva	61
3 Dělbá pravomocí	64
4 Prameny unijního práva	66
4.1 Primární právo EU	67
4.2 Právní akty Unie	67
4.2.1 Nařízení	69
4.2.2 Směrnice	69
4.2.3 Rozhodnutí	70
4.2.4 Doporučení a stanoviska	71
4.3 Mezinárodní smlouvy	71
4.4 Obecné zásady práva Unie	72
4.5 Judikatura Evropského soudního dvora	73
5 Zahraniční politiky Unie	74
Kapitola IV – NĚKTERÉ ZÁKLADNÍ UNIJNÍ INSTITUTY	77
1 Acquis Unie	77
2 Harmonizace práva	81
3 Zásady subsidiarity a proporcionality	83
4 Posílená spolupráce	84

ČÁST TŘETÍ

Kapitola V – OCHRANA ZÁKLADNÍCH PRÁV V UNII	89
1 Základní východiska	89
2 Občanství Unie	91
3 Systém ochrany základních práv v Unii	92
3.1 Geneze systému	92
3.2 Prameny základních práv	95
4 Listina základních práv EU	96
4.1 Vypracování Listiny	96

4.2	Právní dimenze Listiny	98
5	Komentář vybraných základních práv Listiny	100
5.1	Ochrana osobních údajů	100
5.2	Zákaz diskriminace	104
5.3	Právo na řádnou správu	105
5.4	Právo na přístup k dokumentům	107
6	Další vybraná práva	108
7	Ambivalentní role státu	111

ČÁST ČTVRTÁ VOLNÝ POHYB OSOB A JEHO BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY

Kapitola VI – VOLNÝ POHYB OSOB	115
1 Základní úprava a charakteristika	115
2 Výjimky pro Spojené království a Irsko	119
3 Směrnice o volném pohybu	120
3.1 Omezení (výjimky)	123
3.2 Poznámky k judikatuře	125
4 Zaměstnávání ve veřejné správě	126
5 Bezpečnostní výhrady u dalších svobod	128
Kapitola VII – REALIZACE SPOLEČNÉ AZYLOVÉ POLITIKY	132
1 Vývoj azylové politiky k Dublinu	132
2 Nařízení k azylu	134
3 Tzv. kvalifikační a procedurální směrnice	137
4 Eurodac	141

ČÁST PÁTÁ INSTITUT PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI A PRÁVA

Kapitola VIII – CHARAKTERISTIKA OBLASTI	145
1 Historie vytvoření institutu	145
1.1 Vývoj před institucionalizací	145
1.2 Amsterodamská smlouva	147
1.3 Amsterodamský cíl	150
2 Legislativně-právní aspekty	152
3 Základní koncepční dokumenty	154

3.1	Stockholmský program	154
3.1.1	Etiologie vzniku programu	154
3.1.2	K jednotlivým částem Stockholmského programu	156
3.1.3	Závěrečné poznámky	167
3.2	Akční plán provádění Stockholmského programu	169
3.2.1	Základní charakteristika a cíle	169
3.2.2	Specifikované realizační tabulky	171
3.3	Strategie vnitřní bezpečnosti EU	173
3.3.1	Významné společné hrozby pro EU	173
3.3.2	Zásady a pokyny pro činnost	175
4	Vnitřní bezpečnost Unie	179
4.1	Funkční pojmové vymezení	179
4.2	Institut vnitřní bezpečnost Unie	182
5	Zakotvení v Lisabonské smlouvě	184
5.1	Základní změny	184
5.2	Obecná ustanovení	187
5.3	Politiky týkající se kontrol na hranicích, azylu a přistěhovalectví	189
5.3.1	Kontrola na hranicích	189
5.3.2	Společná azylová politika	190
5.3.3	Společná přistěhovalecká politika	191
5.4	Justiční spolupráce v občanských věcech	193
5.5	Justiční spolupráce v trestních věcech	194
5.5.1	Základní pravidla spolupráce	194
5.5.2	Specifika některých postupů (Eurojust)	197
5.5.3	Úřad evropského veřejného žalobce	198
5.6	Policejní spolupráce	199
6	Změny v legislativním procesu	202
7	Emergency brakes	204
8	Výjimky pro členské státy	205
8.1	Spojené království a Irsko	205
8.2	Dánsko	206
8.3	Protokol o schengenském acquis začleněném do rámce EU	208
9	Závěrečné poznámky	209

ČÁST ŠESTÁ NÁSTROJE POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE

Kapitola IX – SCHENGEN	213
1 Vznik schengenského systému	213
2 Etiologie právních aspektů Schengenu	216
3 Schengenská prováděcí úmluva	219
4 Schengenský hraniční kodex	221
5 Vízová politika	227
6 Policejní spolupráce	230
7 Justiční spolupráce v trestních věcech	234
8 Schengenský informační systém (SIS)	236
8.1 Účel systému	236
8.2 Složky systému	237
8.3 SIRENE	237
8.4 Záznamy v SIS	239
8.5 Přístup k SIS a ochrana osobních údajů	242
9 Vízový informační systém (VIS)	244
Kapitola X – EUROPOL	249
1 Vznik Europolu	249
2 Právní základ a poslání Europolu	251
2.1 Úprava v Lisabonské smlouvě	251
2.2 Nová úprava rozhodnutím Rady o Europolu	253
2.2.1 Poslání, cíle a úkoly Europolu	254
2.2.2 Mandát Europolu	255
3 Struktura Europolu a jeho orgány	256
3.1 Orgány Europolu	257
3.1.1 Správní rada	257
3.1.2 Ředitel	258
3.2 Informační systém Europolu	258
3.2.1 Analytické pracovní soubory	260
3.3 Ochrana osobních údajů	261
3.4 Styční důstojníci	263
3.5 Národní jednotky Europolu	264
4 Vztahy Europolu s dalšími subjekty	265
5 Závěrem	267
Kapitola XI – PRŮMSKÁ SMLOUVA	269
1 Obsah a právní charakter smlouvy	269
2 Začlenění Průmské smlouvy do právního rámce Unie	271

Kapitola XII – INTERPOL	275
1 Vznik Interpolu	275
2 Institucionální a funkční stránka	276
3 Telekomunikační síť	279
4 Prostředky spolupráce	280
5 Interpol v boji s terorismem	282
6 NCB – Interpol Praha	283

ČÁST SEDMÁ NÁSTROJE JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE

Kapitola XIII – EUROPEIZACE TRESTNÍHO PRÁVA	285
1 Vývoj justiční spolupráce v trestních věcech	285
2 Europeizace trestního práva	287
3 Závěrečné poznámky a vývody	290
Kapitola XIV – ÚMLUVA UNIE O PRÁVNÍ POMOCI	294
1 Obsah a zaměření úmluvy	294
2 Společné vyšetřovací týmy	297
Kapitola XV – EUROJUST A EVROPSKÁ JUSTIČNÍ SÍŤ	300
1 EUROJUST	300
1.1 Právní základ	300
1.2 Organizace Eurojustu	303
2 Evropská justiční síť	305
3 Projekt Corpus Juris	307
4 Projekt Úřad evropského veřejného žalobce	309
Kapitola XVI – EVROPSKÝ ZATÝKACÍ ROZKAZ	311
1 Základní právní aspekty	311
2 Zásadní atributy a změny	314
Kapitola XVII – OCHRANA FINANČNÍCH ZÁJMŮ UNIE	317
1 Základní právní úprava	317
1.1 Úprava v primárním právu	317
1.2 Úmluva o ochraně finančních zájmů Společenství	318
1.3 Úloha Účetního dvora	320
1.4 Podvody s eurem	321
2 OLAF	322
3 AFCOS	325

ČÁST OSMÁ DALŠÍ OBLASTI SPOLUPRÁCE

Kapitola XVIII – OBLASTI SOUVISEJÍCÍ	329
1 Celní spolupráce	329
2 Civilní ochrana	332
2.1 Právní základ a charakteristika	332
2.2 Program solidarity Unie (CBRN)	337
2.3 Ochrana kritické infrastruktury v boji proti terorismu	338
3 Zvládání přeshraničních krizí	340
3.1 Poznámky k bezpečnostní a obranné politice Unie	340
3.2 Prioritní oblasti zvládání krizí	343
3.2.1 Policie	343
3.2.2 Posílení právního státu (rule of law)	344
3.2.3 Civilní správa	345
3.2.4 Civilní ochrana	345
4 Doktrína human security pro Evropu	346
5 Evropská policejní akademie (CEPOL)	348

ČÁST DEVÁTÁ EVROPSKÁ UNIE V BOJI S TERORISMEM

Kapitola XIX – BEZPEČNOST EVROPSKÉ UNIE (NA POZADÍ BEZPEČNOSTI GLOBÁLNÍ)	351
1 Obecná charakteristika bezpečnostní situace	351
2 Nejvýznamnější bezpečnostní hrozby	353
3 Bezpečnost Unie	354
3.1 Bezpečnost Unie jako součást transatlantické bezpečnosti ...	354
3.2 Problematičnost opatření Unie	359
4 Hlavní světoví aktéři	361
5 Islamistický terorismus a jeho projevy	363
6 Pracovní vymezení terorismu	366
7 Přístupy USA v boji s terorismem	367
8 Závěrečné poznámky a premise	369
Kapitola XX – PROTITERORISTICKÉ NÁSTROJE UNIE	373
1 Instrumenty mezinárodního práva	373
2 Protiteroristická opatření Unie	376
2.1 Zásadní politické přístupy a opatření Unie	376
2.2 Typologie a základní koncepce	377

3	Úprava v evropském právu	380
4	Protiteroristické nástroje Unie	381
5	Politické nástroje Unie	383
5.1	Evropská bezpečnostní strategie (2003)	383
5.2	Prohlášení k boji proti terorismu (Madrid – 2004)	385
5.3	Akční plán EU na boj proti terorismu (2004)	386
5.4	Prohlášení Rady k útokům v Londýně (2005)	387
5.5	Strategie EU pro boj proti terorismu (2005)	388
5.6	Akční plán EU boje proti terorismu (2006)	391
5.7	Strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů (2004)	391
6	Protiteroristické právní nástroje Unie	392
7	Možnosti derogace základních práv	394
7.1	Nástroje Rady Evropy	394
7.2	Derogace podle Listiny základních práv EU	396
	CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED UDÁLOSTÍ	399
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	401
	VĚCNÝ REJSTŘÍK	419